

BESCHIKKING

Omgevingswet – Flora- en fauna-activiteit schadebeheer smient

Aanvrager	Stichting Faunabeheereenheid Overijssel dhr. G. van Dijk
Aangevraagde activiteiten :	Flora- en fauna-activiteit.
Datum ontvangst aanvraag :	19.07.2024
Locatie :	gehele provincie Overijssel
Datum beschikking :	07.11.2025
Kenmerk :	D2025-00046702
Zaaknummer :	Z2024-00004889

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT VERGUNNING SOORTEN FAUNABEHEER	3
A.1	Aanvraag	3
A.2	Besluit	3
A.3	Ondertekening en verzending	5
A.4	Niet mee eens?	6
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	7
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	7
B.2	Algemeen.....	7
B.3	Registratie en rapportage	8
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT	9
C.1	VERGUNNING.....	9
C.1.1	Verzoek vergunning, omschrijving handeling en motivatie	9
C.1.2	Doelstelling van de handeling.....	10
C.1.3	Wettelijk belang van de handeling	10
C.1.4	Andere bevredigende oplossing.....	10
C.1.5	Gegevens over (dreigende) schade	12
C.1.6	Gunstige staat van instandhouding	15
C.1.7	Onderliggende documenten.....	17
C.2	Bevoegdheid	17
C.2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	17
C.3	Procedure	17
C.4	Toetsingskader	17
C.4.1	Wettelijke regels	17
C.4.2	Provinciaal beleid	18
D.	TOETSING	19
D.1	Inhoudelijke beoordeling	19
D.1.1	Uitgangspunten aanvraag vergunning	19
D.1.2	Toetsing treffen van preventieve maatregelen	19
D.1.3	Toetsing (dreigende) belangrijke schade aan gewassen	22
D.1.4	Toetsing gunstige staat van instandhouding	24
D.1.5	Toetsing provinciaal beleid.....	26
D.1.6	Toetsing gebruikte middelen, methoden, en tijd en plaats	26
D.1.7	Toetsing aan wettelijk belang	27
D.1.8	Eindconclusie toetsing.....	28
D.1.9	Zorgplicht blijft altijd gelden	28
E.	SLOTCONCLUSIE	28
F.	BIJLAGE UITSPLITSING SCHADECIJFERS.....	29

A. BESLUIT VERGUNNING SOORTEN FAUNABEHEER

A.1 Aanvraag

U heeft namens het bestuur van de Faunabeheereenheid Overijssel een aanvraag ingediend voor een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet – onderdeel soorten (verder Ow).¹ Het betreft een aanvraag voor het schadebeheer en -bestrijding van smienten (*Mareca penelope*) in de periode van 1 november tot en met 30 april. Het tijdstip is van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang. U vraagt de vergunning aan voor de duur van het huidige Faunabeheerplan.

Deze aanvraag hebben wij op 19 juli 2024 ontvangen.² Op 28 september 2025 hebben wij aanvullende informatie van u ontvangen.³

U geeft aan de smienten te willen doden met behulp van het geweer ter voorkoming van belangrijke schade aan agrarische gewassen op agrarische percelen. U wilt per schadeperceel per dag maximaal 10 smienten kunnen schieten, met een maximum aantal gedode dieren van 500 stuks per winterseizoen (dat is: van 1 november tot en met 30 april).

Bovenstaande wilt u doen in overeenstemming met het Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029.^{4 5}

U vraagt een vergunning aan voor de volgende WBE's:

1. De IJssellanden,
2. De Noord-Westhoek,
3. De Weerribben,
4. D'Oldematen,
5. Jachtvereniging Kampen.

U wilt smienten verjagen met behulp van ondersteunend afschot vanwege het wettelijke belang: "ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen".

Hieronder geven wij onze beslissing weer.

A.2 Besluit

Wij besluiten u een omgevingsvergunning⁶ te verlenen voor een flora- en fauna-activiteit. Dit is nodig omdat u met de activiteit verbodsbepalingen uit de Omgevingswet overtreedt. In het bijzonder gaat het om de overtreding van de verbodsbepalingen om de smient opzettelijk te doden.⁷

De vergunning wordt verleend voor het doden van *smienten* (*Mareca penelope*), met behulp van het geweer in de volgende WBE's van Overijssel:

1. De IJssellanden,
2. De Noord-Westhoek,
3. De Weerribben,
4. D'Oldematen,
5. Jachtvereniging Kampen.

¹ Art. 5.1, tweede lid, onder g van de Ow.

² Ons kenmerk: Z2024-00004889, D2024-00033098.

³ Ons kenmerk: Z2024-00004889, D2025-00045317.

⁴ <https://fbeoverijssel.nl/faunabeheerplan/>

⁵ Goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan 2024-2029 door Gedeputeerde Staten van 27 augustus 2024 (kenmerk: 2024-020890) <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2024-13167.html>

⁶ Op basis van art. 4.6, eerste lid, onder e van het Omgevingsbesluit.

⁷ Art. 11.37, eerste lid onder a van het Besluit activiteiten leefomgeving.

De vergunning mag alleen gebruikt worden op agrarische percelen met voor schade gevoelige gewassen of op percelen direct grenzend daaraan.

Afschot van de smient mag in de periode van 1 november tot en met 30 april plaatsvinden. Het tijdstip waarin afschot mag plaatsvinden is van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang.⁸

Het doel van deze vergunning is het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen door smienten. Het belang van de vergunning is: ⁹

- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.¹⁰

Deze omgevingsvergunning treedt in werking op vier weken na de dag van de bekendmaking of ter inzage legging.¹¹ De vergunning is geldig tot het einde van de duur van het Faunabeheerplan. Het Faunabeheerplan loopt tot 1 september 2029.¹²

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van dit besluit, voor zover deze niet in strijd zijn met de voorschriften:

- *Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029, versie 240709*, FBE Overijssel, 9-7-2024; ¹³
- *Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029, Bijlagen document, versie 240709*, FBE Overijssel, 9-7-2024. ¹⁴
- Aanvullende informatie FBE van 28 september 2025 (Ons kenmerk: Z2024-00004889, D2025-00045317).

Op 20 oktober 2025 heeft het bestuur van de FBE aangegeven akkoord te zijn met de conceptversie van deze vergunning.¹⁵

De motivering voor ons besluit is in *C. Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

⁸ In de wet staat dat het is verboden het geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst te gebruiken. Dit staat in art. 11.83 eerste lid onder a. van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Om die reden geven wij u ook een toestemming om het geweer ook in de nachtperiode te gebruiken.

⁹ Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, Ow, en artikel 8.74j, eerste lid onder b. 3° Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

¹⁰ Op grond van artikel 8.74j eerste lid onder b. 3° Bkl.

¹¹ Art. 16.79 tweede lid van de Ow.

¹² <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2024-13167.html>

¹³ <https://fbeoverijssel.nl/faunabeheerplan/> . Ons kenmerk: Z2024-00004890; D2025-00024077.

¹⁴ <https://fbeoverijssel.nl/faunabeheerplan/> . Ons kenmerk: Z2024-00004890 D2025-00024078.

¹⁵ Ons kenmerk: D2025-00048939.

Voorschriften

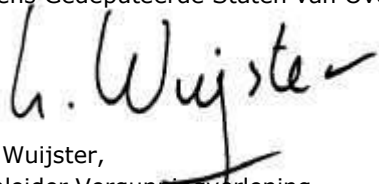
Aan ons besluit verbinden wij voorschriften.¹⁶ Deze zijn in *B. Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- a. de Faunabeheereenheid Overijssel;
- b. de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging;
- c. de NOJG;
- d. BIJ-12, Faunazaken; en,
- e. de politie 'Eenheid Oost-Nederland'.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'L. Wuijster', with a stylized flourish at the end.

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

¹⁶ Op grond van artikel 8.74o van het Bkl.

A.4 Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op drie manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via:
https://regelen.overijssel.nl/Producten_en_diensten/Bezwaar_klacht_informatie_schade/Bezwaar_tegen_beslissing_provincie_Overijssel.
3. Via een e-mail naar klachtenbezwaar@overijssel.nl.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Als u een voorlopige voorziening aanvraagt, treedt het besluit pas in werking als de voorzieningenrechter uitspraak heeft gedaan op uw verzoek. Omdat het besluit automatisch vier weken nadat het besluit gepubliceerd is in werking treedt, is het belangrijk dat u voor die tijd een voorlopige voorziening aanvraagt. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (overijsselloket@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit onderdeel soortenbescherming faunabeheer, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (Z2024-00004889; D2025-00046702). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. Stichting Faunabeheereenheid Overijssel (FBE) is als vergunninghouder verantwoordelijk voor het gebruik van de vergunning en de naleving van de voorschriften waaronder zij is verleend. De verantwoordelijkheid van de FBE laat onverlet dat de vergunninggebruiker strafrechtelijk kan worden vervolgd bij overtreding van deze vergunning.
2. De FBE kan via de Wildbeheereenheid (WBE) jachthouders via het Faunaregistratiesysteem (FRS) machtigen tot gebruik van de vergunning. De WBE handelt in deze op gezag van de FBE. De jachthouder kan mede-uitvoerders via het Faunaregistratiesysteem machtigen tot het gebruik van de machtiging.¹⁷
3. De machtiginghouder zoals bedoeld in lid 2 mag zich door jachtaktehouders laten vergezellen. De machtiginghouder blijft verantwoordelijk voor de uitvoering van de machtiging.
4. Van deze vergunning mag in de periode *1 november tot en met 30 april* uitsluitend gebruik worden gemaakt van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang.
5. Er mag pas van deze vergunning gebruik gemaakt worden op percelen met schadegevoelige gewassen (met uitzondering van grasland, graszaad en graan vanaf zes maanden na inzaai), nadat de inzet van 2 preventieve maatregelen onvoldoende gebleken zijn. Dat zijn: tenminste één visueel en tenminste één akoestisch verjagingsmiddel. Een overzicht met voorbeelden van preventieve middelen staat op de website van Faunazaken in de 'Faunaschade Preventie Kit' (FPK).^{18 19}
6. Van deze vergunning kan in de periode *1 november tot en met 30 april* uitsluitend gebruik worden gemaakt op of direct grenzend aan;²⁰
 - a. percelen overjarig grasland; en,²¹
 - b. overige percelen met schadegevoelige gewassen.
7. De FBE moet ervoor zorg dragen dat de gebruiker van de vergunning een (digitale-)kopie van de FBE-machtiging bij zich draagt. De verantwoordelijkheid van de FBE laat onverlet dat de vergunninggebruiker strafrechtelijk kan worden vervolgd bij overtreding van dit voorschrift.
8. Bij bijzondere weersomstandigheden kunnen Gedeputeerde Staten besluiten om de jacht en/of schadebestrijding op te schorten.

¹⁷ Deze mede-uitvoerders moeten naast de machtiging beschikken over een rechtmatig besluit om het geweer in het jachtveld te mogen gebruiken. Zie artikel 11.64, eerste lid, onder d in het Bal.

¹⁸ <https://www.bij12.nl/onderwerp/faunaschade/schade-voorkomen/eenden-koeten-waterhoenen/>

¹⁹ Zie Beleidsregel Natuur Overijssel 2024 (H.6.2) https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR704762#hoofdstuk_6

²⁰ 'Direct grenzend aan' betekent in de sloot of struweel grenzend aan het schadeperceel waar een jager zich kan schuilhouden.

²¹ Ook wel 'blijvend grasland' genoemd. Zie ook Beleidsregel Natuur Overijssel 2024 (H.6.) https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR704762#hoofdstuk_6

9. Ringen die zich aan de gedode smienten bevinden, moeten met een opgave van plaats en datum van vangst van de betreffende vogels naar het vogeltrekstation gezonden worden. Voor informatie zie: <https://vogeltrekstation.nl/nl/vogels/ring-gevonden>
10. Per dag mogen maximaal 10 smienten geschoten worden per schadeperceel, met een maximum aantal gedode dieren van 500 stuks per winterseizoen.
11. Het gebruik van deze vergunning is niet toegestaan op zon- en feestdagen.²²
12. Binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden mag niet op smienten geschoten worden.²³

B.3 Registratie en rapportage

13. De FBE houdt in het Faunaregistratiesysteem (FRS) bij, per WBE, welke machtigingen verleend en ingetrokken zijn.
14. De FBE moet ervoor zorgen dat de wildbeheereenheden alle doorgeschreven vergunningen in het Faunaregistratiesysteem (FRS) registreren.
15. De FBE dient jaarlijks **voor 1 juni** schriftelijk opgave te doen (provincie Overijssel ten aanzien van het team PD-vergunningen) van hetgeen met behulp van deze vergunning is opgespoord, bemachtigd en gedood (aantal, locaties en data).
16. De FBE moet er zorg voor dragen dat het schieten van smienten door de gebruiker binnen 24 uur afgerapporteerd wordt in het Faunaregistratiesysteem (FRS). Indien de provincie Overijssel daarom verzoekt, dienen ook tussentijds de afschotgegevens aan de provincie beschikbaar gesteld te worden.
17. De FBE dient het aantal geschoten smienten in FRS te monitoren. Indien het aantal smienten dat die winterperiode geschoten wordt op 500 stuks komt, dient de Faunabeheereenheid dit te signaleren, en daarna meteen te rapporteren aan de provincie.

²² Op 14 augustus 2019 hebben wij van het bestuur van de Faunabeheereenheid Overijssel het verzoek gekregen dit voorschrift op te nemen. (EDO-kenmerk: 2019/0263829)

²³ Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden zie de Atlas van Overijssel:
<https://geo.overijssel.nl/viewer/app/master/v1>

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 VERGUNNING

C.1.1 Verzoek vergunning, omschrijving handeling en motivatie

Op 19 juli 2024 heeft het bestuur van de Faunabeheereenheid Overijssel (FBE) aan de provincie Overijssel verzocht haar een vergunning te verlenen voor het gebruik van het geweer voor het bestrijden van belangrijke schade aan gewassen op schadepercelen met bedrijfsmatig geteelde gewassen door smienten.²⁴

Zij doet de aanvraag op basis van het nieuwe 'Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029'.²⁵ Op 28 september 2025 zijn door de FBE aanvullingen op de aanvraag gestuurd.

De vergunning wordt aangevraagd voor smienten voor de WBE-gebieden waar schade is getaxeerd in de afgelopen beheerperiode ten behoeve van voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.²⁶ Het betreft dan de volgende WBE's (voor inhoudelijke toelichting zie paragraaf C 1.5. van deze vergunning):

1. De IJssellanden,
2. De Noord-Westhoek,
3. De Weerribben,
4. D'Oldematen,
5. Jachtvereniging Kampen.

De vergunning aangevraagd in de periode 1 november tot en met 30 april. De vergunning wordt aangevraagd voor de duur van het Faunabeheerplan Overijssel, dat is tot 1 september 2029.²⁷

Vergunning wordt aangevraagd van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang. Smienten rusten en slapen vooral overdag en foerageren in de nachtperiode. Na zonsondergang vliegen de smienten naar de percelen met kwetsbare gewassen om daar in de nachtperiode te foerageren. Een uur voor zonsopkomst gaan de smienten naar de rustplaatsen. Deze rustplaatsen bevinden zich vaak op vaarten, plassen en meren. De praktijk wijst uit dat smienten die rustplaatsen op vaarten uitzoeken schade aanrichten op de aangrenzende percelen.²⁸

Onder een bejaagactie van smienten wordt verstaan dat op of nabij een schadeperceel de smienten worden verjaagd met behulp van ondersteunend afschot. Daarbij worden een of enkele smienten per keer geschoten. Gedurende een bejaagactie kunnen verschillende groepen smienten langskomen. Om effectief en efficiënt aan schadebestrijding te kunnen doen en het aantal te schieten smienten tot een minimum te beperken wordt de vergunning aangevraagd voor het doden van maximaal van 10 smienten per dag per schadeperceel ten behoeve van ondersteunend afschot.

In totaal wordt aangevraagd om per jaar maximaal 500 smienten te kunnen schieten.

Er mag pas van de vergunning gebruik gemaakt worden, nadat de inzet van 2 preventieve maatregelen onvoldoende gebleken zijn. Deze preventieve maatregelen zijn: tenminste één visueel en tenminste één akoestisch verjaagmiddel, zoals beschreven in de regels in de Omgevingsverordening Overijssel 2024²⁹ en Kader Faunabeheerplan 2024 – 2029.³⁰

²⁴ Ons kenmerk: Z2024-00004889, D2024-00033098.

²⁵ <https://fbeoverijssel.nl/faunabeheerplan/>

²⁶ Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 (blz. 70, 71), en Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 Bijlagendocument (blz. 21)

²⁷ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2024-13167.html>

²⁸ <https://www.aviornis.nl/vogels/vogelsoorten/watervogels/europese-smient/>

²⁹ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR706717/1>

³⁰ Kader Faunabeheerplan 2024 - 2029 versie 2023 02 14, Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 21 maart 2023

De FBE voert een monitoring uit van:

1. de populatie smienten;³¹
2. de gewasschade door smienten; en,
3. het afschot van smienten.

In de paragrafen 2.5 van het Faunabeheerplan Overijssel wordt de monitoringsmethodiek toegelicht.

C.1.2 Doelstelling van de handeling

De Faunabeheereenheid geeft in het Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 op blz. 4 aan dat de uitwerking van beheer en schadebestrijding gebeurd is op basis van het 'Kader Faunabeheerplan 2024-2029'.³² Het doel van de vergunning is volgens het Faunabeheerplan (en dus ook volgens het 'Kader Faunabeheerplan 2019-2024') voor de smient:

Smient:

Beoogd resultaat:

- Geen verslechtering staat van instandhouding.
- Voorkomen en beperken van belangrijke schade.

(Bron: Kader faunabeheerplan 2024-2029, blz. 20).³³

C.1.3 Wettelijk belang van de handeling

De Faunabeheereenheid geeft aan dat de voorgenenomen handeling nodig is vanwege de belangen:

- de voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.³⁴

C.1.4 Andere bevredigende oplossing

De wetgever heeft op basis van art. 4.6, eerste lid, onder e van het Omgevingsbesluit aangegeven dat Gedeputeerde Staten een vergunning kunnen verlenen van het verbod op het vangen en doden van smienten mits er geen *andere bevredigende oplossing* bestaat ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.

De Faunabeheereenheid geeft aan dat schade kan worden voorkomen of beperkt door een juiste mix van inzet van preventieve middelen en methoden voor weren en verjagen en persoonlijke verjaging en bejaging.³⁵ Dat is van belang tijdens de meest kwetsbare perioden van het gewas. Statische visuele en akoestische middelen werken maar gedurende een korte periode, daarna treedt gewenning op. Door middelen en methoden voor weren en verjagen af te wisselen met persoonlijke verjaging en bejaging, wordt de effectiviteit verhoogd en wordt gewenning zoveel mogelijk voorkomen.

Bij12 Faunazaken heeft per schadeveroorzakende diersoort een Faunaschade Preventiekit opgesteld. In de preventiekit wordt per diersoort, per gewas en per periode aangegeven welke preventieve maatregelen het meest effectief zijn. De BIJ12 preventiekit is te raadplegen op:

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunaza-ken/faunaschade-preventiekit-fpk/>

Op de website van BIJ12, bij de uitleg van de preventiekit, wordt ook aangegeven dat de preventieve maatregelen slechts gedurende een korte periode werken. Aanbevolen wordt om verschillende preventieve (werende) middelen af te wisselen en te combineren met persoonlijke verjaging en bejaging ter voorkoming van gewenning en ter verhoging van de effectiviteit van weren en verjagen.

³¹ De FBE gebruikt een telprotocol voor het jaarlijks tellen van overwinterende watervogels. Daarmee worden ook smienten op een planmatige wijze geteld: "FBE Overijssel, Telprotocol winterganzen Overijssel, januari 2020".

³² Kader Faunabeheerplan 2024 - 2029 versie 2023 02 14, Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 21 maart 2023

³³ Kader Faunabeheerplan 2024 - 2029 versie 2023 02 14, Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 21 maart 2023, (blz. 20).

³⁴ Op grond van artikel 8.74j eerste lid onder b. 3° Bkl.

³⁵ Bejagen is verjagen met ondersteunend afschot. Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029, blz. 72

Dit komt overeen met het rapport "Overzicht onderzoek schadesoorten in Nederland en leidraad beoordeling onderzoek wildschade" (Buij et al 2018)³⁶ waarin wordt geconstateerd dat met name actief verjagen, zeker als het gaat om gecombineerde verjaagacties, effect hebben, maar dat er na verloop van tijd gewinning lijkt op te treden. In dat verband legt dit rapport een verband met een (verhoogde) effectiviteit van verjagen, indien ook gecombineerd wordt met verjagen met ondersteunend afschot (bejagen).

Hieronder staat een overzicht uitgevoerde preventieve middelen 2019-2023 om schade te voorkomen. (bron: 'Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 Bijlagen document' (blz. 9)

Preventieve maatregelen periode 2019 – 2023 per soort maatregel en per WBE

WBE	menselijke verjaging	visueel	akoestisch	anders
De Hof van Twente	82	45	27	4
De IJssellanden	498	24	310	284
De Koerkamp	18	1	34	6
De Noord-Westhoek	196	77	254	38
De Vechtstroom	32	28	22	18
De Weerribben	2.296	0	274	1.126
D'Oldematen	172	0	28	405
IJsselstreek Salland	1.754	196	133	355
Jachtvereniging Kampen	148	38	210	78
Salland Midden	17	1	8	15
Steenwijkerwold e.o.	216	0	40	2
Tussen Grens en Vecht, De Akkerla	13	2	27	19
West-Twente	23	2	9	10
Zenderen	17	8	15	5
Zuid Oost Twente	17	10	25	25
Totaal	5.655	442	1.492	2.418

Onder preventieve maatregelen (visueel, akoestisch en anders) worden verstaan de middelen en methoden voor weren en verjagen zoals beschreven door BIJ12 ³⁷ zoals: het plaatsen van vlaggen, ritsellinten, (bewegende)vogelverschrikkers, statische laserapparatuur, kunstvossen, knalapparaten, het gebruik van het geweer als akoestisch middel en van voorwerpen die de aanwezigheid van de grondgebruiker simuleren, bijvoorbeeld landbouwmachines midden in het land en deze zeer regelmatig verplaatsen. Al deze middelen en methoden om te weren en te verjagen zijn over het algemeen ook ingezet door of namens de grondgebruiker.³⁸

Een voorwaarde is dat op percelen met schadegevoelige gewassen tenminste één visueel- en tenminste één akoestisch-verjagingsmiddel, zoals beschreven in de beleidsregels van het Faunafonds, genomen moet zijn voordat geschoten mag worden.

De Faunabeheereenheid geeft aan dat het verjagen van smienten met behulp van ondersteunend afschot een effectieve methode is om aan schadebestrijding te doen.

³⁶ Buij R., e.a., *Overzicht onderzoek schadesoorten in Nederland en Leidraad beoordeling onderzoek wildschade*, WUR 2018 (blz. 34) <http://edepot.wur.nl/453180>

³⁷ <https://www.bij12.nl/onderwerp/faunaschade/schade-voorkomen/eenden-koeten-waterhoenen/> en, <https://www.bij12.nl/onderwerp/faunaschade/schade-voorkomen/ganzen/>

³⁸ Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 (blz. 43)

In het onderzoeksrapport van Buij over faunaschade³⁹ wordt geconstateerd dat met name actieve verjaging, zeker als het gaat om gecombineerde verjagingsacties, effect hebben, maar dat er na verloop van tijd wel gewinning lijkt op te treden. In dat verband legt dit rapport een verband met een (verhoogde) effectiviteit indien ook gecombineerd wordt met verjaging met ondersteunend afschot. Een overzicht van de uitgevoerde preventieve maatregelen in de afgelopen periode is opgenomen in bijlage 4 van het Faunabeheerplan Overijssel.⁴⁰

De Faunabeheereenheid geeft aan dat alternatieve schadevoorkomende en -beperkende maatregelen onvoldoende effect hebben. Dat wordt veroorzaakt doordat de smienten de schadepercelen na zonsondergang bezoeken, waardoor visuele en akoestische middelen minder effectief zijn, en actieve menselijke verjaging niet mogelijk is. Door verjaging met ondersteunend afschot toe te passen is de verwachting dat de schade kan worden beperkt.⁴¹

Om de gewasschade door smienten in Overijssel te beperken zal schadebestrijding op basis van verjagen met ondersteunend afschot nodig zijn. Een andere bevredigende oplossing is op dit moment niet voorhanden. Grondgebruikers doen veel aan het inzetten en afwisselen van (niet lethale) middelen en methoden voor weren en verjagen. Zonder beheer met het geweer (schadebestrijding) zullen smienten onvoldoende verjaagd en uit elkaar gedreven worden van de schadepercelen en zal de schade veroorzaakt door smienten toenemen.⁴² Beheer is effectief omdat het zorgt voor spreiding van de schade, en dat hierdoor de gespreide schade voor de grondgebruiker als aanvaardbaar wordt geaccepteerd.

C.1.5 Gegevens over (dreigende) schade

Schade aan gewassen

De wetgever heeft in artikel 8.74j eerste lid onder b. 3° van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) het voorkomen van 'belangrijke schade aan gewassen' als belang opgenomen waarvoor een vergunning verleend kan worden. Voor het begrip 'belangrijke schade aan gewassen' hanteert de provincie een minimum van € 250,— per geval.^{43 44 45}

De vergunning wordt aangevraagd voor smienten voor de WBE-gebieden waar schade is getaxeerd in de afgelopen beheerperiode ten behoeve van voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.⁴⁶ Het betreft dan de volgende WBE's:

1. De IJssellanden,
2. De Noord-Westhoek,
3. De Weerribben,
4. D'Oldematen,
5. Jachtvereniging Kampen.

³⁹ Buij R., e.a. Overzicht onderzoek schadesoorten in Nederland en Leidraad beoordeling onderzoek wildschade, 2018

⁴⁰ Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 Bijlage (bijlage 4, blz. 12)

⁴¹ Aanvullende informatie FBE van 28 september 2025, ons kenmerk: Z2024-00004889, D2025-00045317, (blz. 3)

⁴² Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 (blz. 72)

⁴³ De Afdeling oordeelde 2007 dat dit een redelijk bedrag was om van uit te gaan voor beoordeling van een schade als 'belangrijke schade' (ABRvS 21 maart 2007, nr. 200606996/1, ECLI:NL:RVS:2007:BA1175)

⁴⁴ Binnen de provincie wordt voor het beoordelen van het verzoek om een vergunning van de provincie 250,- Euro gehanteerd. Dit komt overeen met het bedrag van 250,- Euro dat als drempel (eigen risico) wordt gehanteerd bij tegemoetkoming faunaschade. Zie ook: Artikel 6.4 lid 3 van de *Beleidsregel Natuur Overijssel 2024*: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR704762>.

⁴⁵ De Afdeling heeft zich over het begrip 'belangrijke schade' uitgelaten in een uitspraak van 11 april 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:1196). Er wordt aan het vereiste van belangrijke schade voldaan, als is gebleken van een concrete dreiging van belangrijke schade. GS hebben een zekere beoordelingsruimte bij de invulling van het begrip 'belangrijke schade' en bij het bepalen of er sprake is van een concrete dreiging daarvan.

⁴⁶ Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 (blz. 70, 71), en Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 Bijlagendocument (blz. 21)

De Faunabeheereenheid geeft aan dat smienten belangrijke schade aan gewassen kunnen veroorzaken.

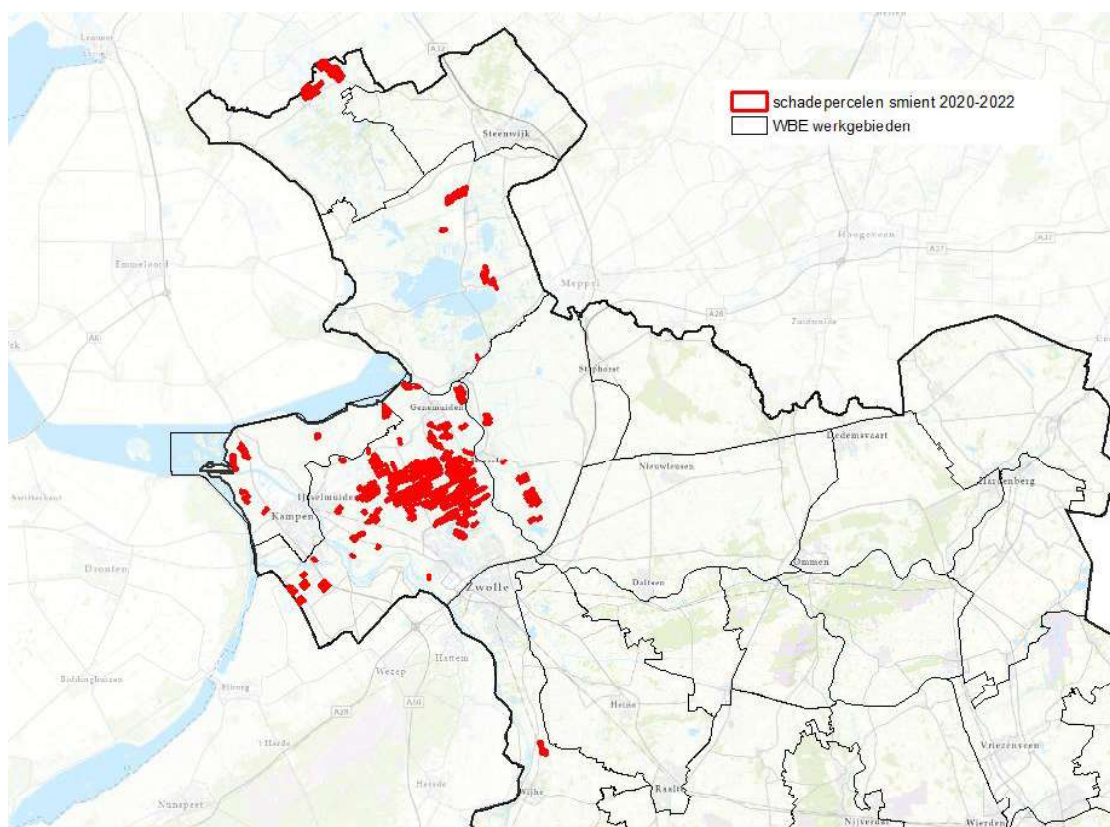
In de aanvullende informatie van de Faunabeheereenheid (blz. 1.) staat een overzicht van de getaxeerde schadebedragen zoals deze van 2019 tot en met 2024 door Faunazaken van BIJ12 geregistreerd zijn.⁴⁷

WBE	2019	2020	2021	2022	2023	2024
IJssellanden	80.204	36.911	26.949	111.326	91.654	132.982
Jachtvereniging Kampen	0	3.941	2.739	5.115	1.510	1.860
IJsselstreek-Salland	0	0	206	0	0	0
D Oldematen	603	0	512	282	9.078	2.143
Noord Westhoek	1845	3.665	740	0	298	1.506
Weerribben	2407	2.572	1.137	0	0	0

Grafiek getaxeerde smientenschade per WBE 2019-2024 (bron: BIJ12)

De Faunabeheereenheid geeft aan dat de getaxeerde gewasschade veroorzaakt door smienten in de provincie Overijssel concentreert zich voornamelijk op blijvend grasland in de Polder Mastenbroek en nabij de Natura 2000-gebieden De Weerribben, De Wieden, Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht, Zwarte Meer en de IJsseluiterwaarden.

In onderstaand figuur zijn de locaties met schadepercelen door smienten in periode 2020–2022 weergegeven.

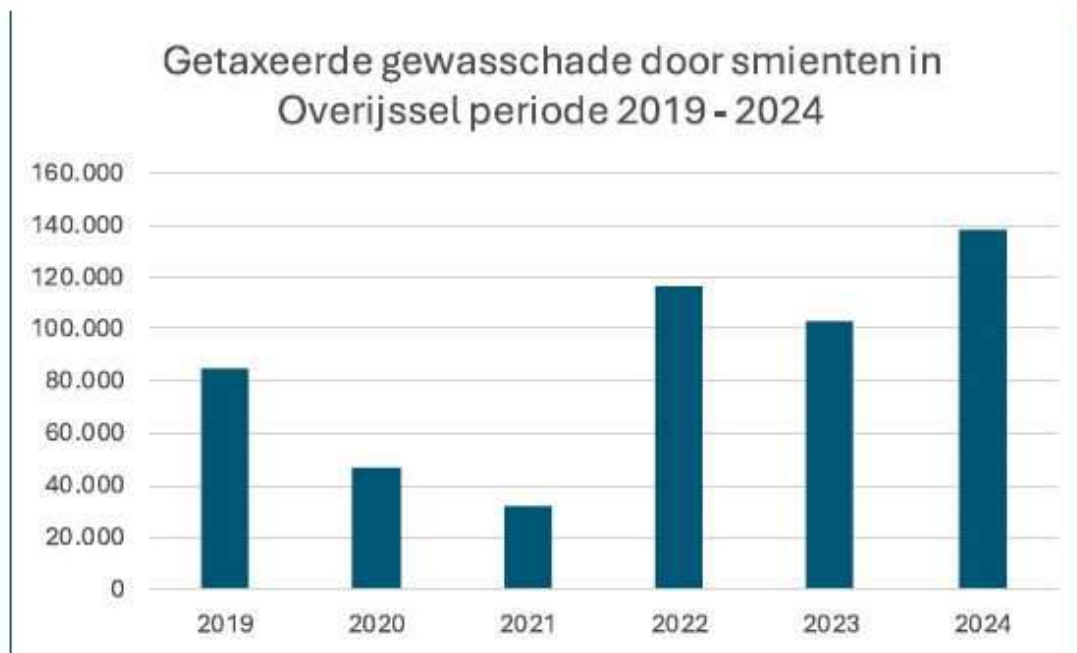

Schadepercelen smienten in de periode 2020 t/m 2022 (bron: BIJ12)⁴⁸

⁴⁷ Aanvullende informatie FBE van 28 september 2025, ons kenmerk: Z2024-00004889, D2025-00045317, (blz. 1)

⁴⁸ Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 (blz. 71)

In onderstaande grafiek is de getaxeerde gewasschade veroorzaakt door smienten in Overijssel weergegeven in de periode 2019-2024. (bron: BIJ12) ⁴⁹

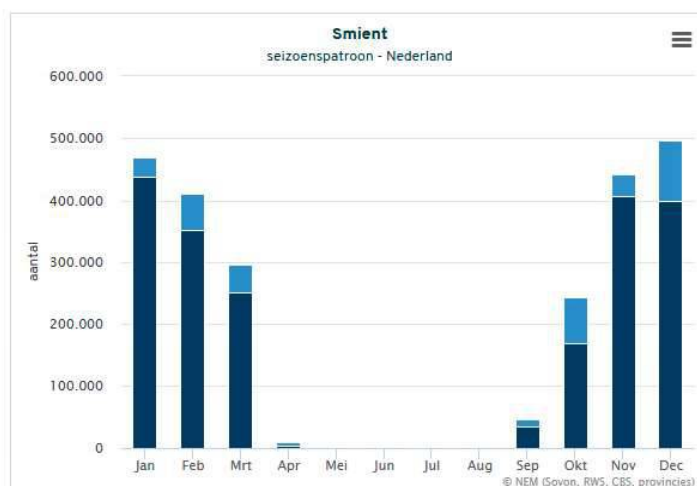

Volgens de literatuur komen smienten in de maanden oktober t/m maart in grotere aantallen in Nederland voor.⁵⁰ Volgens gegevens van SOVON komen smienten van september tot en met april in Nederland voor:

Seizoensvoorkomen

seizoenspatroon

aantallen recent (Meetnet Watervogels)

Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni). Weergegeven is het gemiddeld aantal per maand in de laatste vijf seizoenen, met onderscheid welk deel is geteld en welk deel is bijgeschat bij onvolledige tellingen (? voor maanden met onbetrouwbare schatting).

⁴⁹ Aanvullende informatie FBE van 28 september 2025, ons kenmerk: Z2024-00004889, D2025-00045317, (blz. 3)

⁵⁰ <https://www.aviornis.nl/vogels/vogelsoorten/watervogels/europese-smient/>

Uit de schadecijfers van de afgelopen zes jaar blijkt dat in Overijssel de eerste belangrijke schade in november gemeld wordt, en de laatste in de maand mei.⁵¹

smient schade per maand	2019	2020	2021	2022	2023	2024
november	0	0	1.298	0	4.483	0
december	603	0	5.940	0	11.751	0
januari	2.116	0	1.265	28.628	0	11.371
februari	73.389	34.427	13.183	57.693	58.292	78.798
maart	2.798	12.220	10.595	25.050	26.806	48.321
april	6.153	441	0	2.650	1.207	0
mei	0	0	0	2.700	0	0

Grafiek schademeldingen smient per maand over de jaren 2019-2024 (bron: Bij12)

Om bovenstaande redenen wordt de vergunning aangevraagd in de periode 1 november tot en met 30 april.

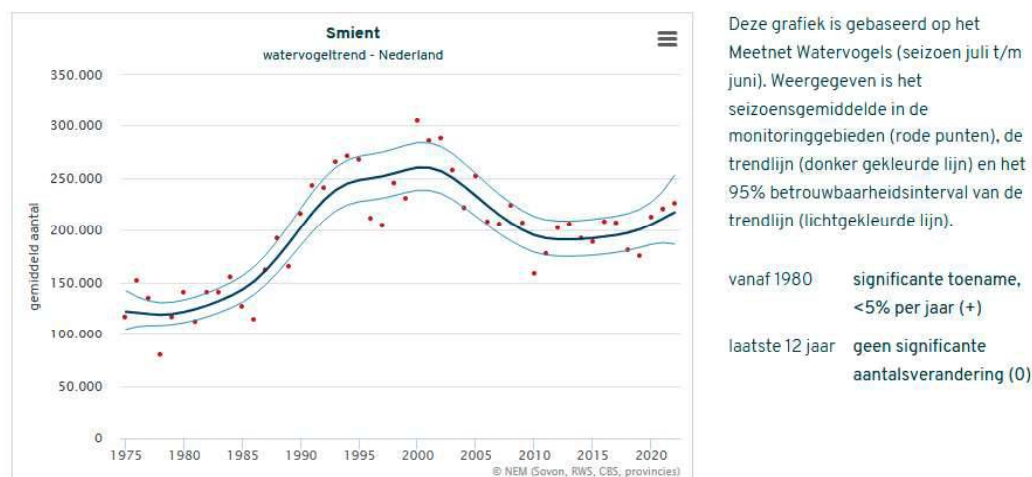
C.1.6 Gunstige staat van instandhouding

De smient is geen soort die op de Rode Lijst als bedreigde of kwetsbare vermeld wordt.⁵²

De (toekomstige) staat van instandhouding van de smient (als niet broedvogel) is in Nederland door SOVON beoordeeld als matig ongunstig (bron: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/1790>).

De laatste twaalf jaar (tot 2022) zijn er volgens SOVON geen significante aantalsverandering geweest (zie onderstaande tabel).

watervogeltrend

De (toekomstige) staat van instandhouding in Overijssel, voor de smient als niet broedvogel is gunstig te noemen, omdat de aantallen toenemen en de aantallen voldoende hoog zijn. (zie blz. 68 e.v. van het Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029).

De FBE organiseert zelf een jaarlijkse midwintertelling watervogels en deze is in het Faunabeheerplan 2019-2024 heeft opgenomen.

⁵¹ Aanvullende informatie FBE van 28 september 2025, ons kenmerk: Z2024-00004889, D2025-00045317, (blz. 1)

⁵² <https://www.vogelbescherming.nl/bescherming/juridische-bescherming/soortbescherming/rode-lijst/rode-lijst-broedvogels>

Deze cijfers worden in gehanteerd als uitgangspunt voor de aantallen en aantalsontwikkeling van smienten in Overijssel. In 2020 is begonnen met de jaarlijkse midwintertelling watervogels uitgevoerd door de WBE's.⁵³

Aantalsontwikkeling (trend) van de smient in de provincie Overijssel (bron:FRS)

Uit de midwintertellingen die in opdracht van de FBE uitgevoerd worden blijkt dat het aantal smienten in Overijssel tussen 2020 en 2024 een stijgende lijn vertoont. Zie grafiek hierboven.

De Faunabeheereenheid geeft aan dat het doel is om in de komende planperiode in Overijssel bij te dragen aan het voorkomen en beperken van landbouwschade door schadebestrijding met het geweer.⁵⁴ Het doel van de aanvraag van de FBE om smienten te schieten is niet het beperken van de stand van de smienten (d.w.z. 'populatiebeheer'), maar het verjagen van smienten met behulp van het geweer om belangrijke schade aan percelen te voorkomen.

Ons provinciale beleid heeft geen gewenste stand van de populatie smienten in de provincie Overijssel voor de komende beheerplanperiode vastgesteld, behalve dat de gunstige staat van instandhouding in Overijssel niet in gevaar mag komen.

In de periode 2014 t/m 2019 was er in Overijssel een ontheffing verleend voor het schieten van smienten. Het afschotgemiddelde was per jaar 498 stuks. In totaal wordt aangevraagd om per jaar maximaal 500 smienten te kunnen schieten.⁵⁵ De schade veroorzaakt door smienten was in de periode 2014 t/m 2019 gemiddeld 33.658 euro per jaar. De schade van de afgelopen beheerperiode 2019-2024 was gemiddeld per jaar 87.031 euro per jaar (er was toen geen ontheffing of vergunning van kracht voor het schieten van smienten).⁵⁶

De voorgenomen schadebestrijding (verjagen met ondersteunend afschot) in de komende beheerplanperiode op basis van het Faunabeheerplan is dermate beperkt (maximaal 500 smienten per jaar op een gemiddeld aantal van 23.300 aanwezige smienten in de winter per jaar = 2%), dat van

⁵³ Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 (blz. 71)

⁵⁴ Zie ook Kader Faunabeheerplan 2024-2029

⁵⁵ Aanvullende informatie FBE van 28 september 2025, blz. 2. Ons kenmerk: Z2024-00004889, D2025-00045317.

⁵⁶ Aanvullende informatie FBE van 28 september 2025, blz. 2. Ons kenmerk: Z2024-00004889, D2025-00045317.

verslechtering van de gunstige staat van instandhouding van de smient, in relatie tot de voorgenomen schadebestrijding geen sprake is.⁵⁷

De gunstige staat van instandhouding in Overijssel komt ook niet in gevaar, omdat er beperkingen aan de vergunning gekoppeld zijn. Het aantal WBE's waar geschoten mag worden is beperkt tot vijf, en de vergunning wordt aangevraagd voor het doden van maximaal 10 smienten per dag per schadeperceel, ten behoeve van ondersteunend afschot.

Het gebruik van de vergunning dient door de jager binnen 24 uur in FRS gerapporteerd te worden, waardoor de FBE goed kan monitoren of het maximale afschot op jaarbasis gehaald is.

Daarnaast is het monitoren van maatregelen een taak van de Faunabeheereenheid. Onderdeel van deze monitoring zijn de uit te voeren tellingen die georganiseerd worden door de Faunabeheereenheid. Tevens worden afschotgegevens bijgehouden in het Faunaregistratiesysteem van de Faunabeheereenheid. De Faunabeheereenheid moet de voortgang bewaken en ontwikkelingen signaleren.

C.1.7 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten van belang:

- *Kader Faunabeheerplan 2024–2029, versie 2023 02 14, Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 21 maart 2023;*⁵⁸
- *Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029, versie 240709, FBE Overijssel, 9-7-2024;*⁵⁹
- *Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029, Bijlagen document, versie 240709, FBE Overijssel, 9-7-2024;*⁶⁰
- *Aanvraag vergunning op basis van het Faunabeheerplan 2024-2029.*⁶¹
- *Aanvullende informatie van 28-9-2025, met Ons kenmerk: Z2024-00004889, D2025-00045317.*

C.2 Bevoegdheid

C.2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Omgevingsbesluit.⁶² In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten. De aangevraagde activiteiten vinden plaats op, en de effecten zijn beperkt tot, het grondgebied van Overijssel. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

C.3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de omgevingsvergunning is uitgevoerd in overeenstemming met paragraaf 16.5.2 van de Ow. Daarnaast zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

C.4 Toetsingskader

Een vergunning kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

C.4.1 Wettelijke regels

Een omgevingsvergunningaanvraag wordt beoordeeld op basis van de regels uit het Besluit kwaliteit leefomgeving⁶³ (hierna: Bkl). Bij ons oordeel houden we tevens rekening met artikel 3.56 van het Bkl. Ook de Omgevingsregeling is voor de toetsing relevant.

⁵⁷ Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 (blz. 74)

⁵⁸ Ons kenmerk: Z2024-00004822, D2024-00042383.

⁵⁹ <https://fbeoverijssel.nl/faunabeheerplan/>. Ons kenmerk: Z2024-00004821; D2025-00008560.

⁶⁰ <https://fbeoverijssel.nl/faunabeheerplan/>. Ons kenmerk: Z2024-00004821; D2025-00008561.

⁶¹ Ons kenmerk: Z2024-00004889 en D2024-00033098.

⁶² Art. 4.6, eerste lid onder e in samenhang met art. 4.12 tweede en derde lid van het Omgevingsbesluit.

⁶³ Art. 8.74j, 8.74k en 8.74l van het Bkl.

Daarnaast zijn voor de beoordeling van belang ons *Kader Faunabeheerplan 2024–2029*, (versie 2023-02-14). Dit plan wordt gebruikt voor het beoordelen van dit besluit om een vergunning te verlenen.

De Omgevingswet biedt een passieve bescherming aan dier- en plantensoorten. Deze bescherming komt tot uitdrukking in een algemeen landelijk verbodsstelsel.

Smienten behoren tot de in Nederland in het wild levend dieren, en vallen onder de bescherming van de Ow. Alle vogelsoorten vallen via de Vogelrichtlijn onder de bescherming van artikel 11.37, eerste lid onder a van het Bal.

Wij kunnen vergunning verlenen van één of meer van de verboden. Een vergunning wordt uitsluitend verleend, indien:

1. er geen andere bevredigende oplossing bestaat;⁶⁴ en,
2. voor Vogelrichtlijn soorten: *de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort*;⁶⁵

en zij nodig is voor Vogelrichtlijn vogels:^{66 67}

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren; en,
4. ter bescherming van flora en fauna.

In artikel 8.74j. derde lid van het Bkl staat dat wij aan de faunabeheereenheid, of aan anderen een vergunning kunnen geven om, in afwijking van het bepaalde bij of krachtens artikel 11.37 eerste lid onder a. van het Bal (opzettelijk doden of vangen) de omvang van een bij de vergunning aangeduide populatie van soorten als bedoeld in artikel 11.44, zesde lid van het Bal, te beperken als dat nodig is om de onderscheidenlijke redenen, genoemd in artikel 8.74j. eerste lid onder b Bkl.

In artikel 8.74o. van het Bkl staat dat in de vergunningvoorschriften moeten worden verbonden aan:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden;
- b. de tijd en locatie waarvoor de omgevingsvergunning geldt;
- c. de soorten van vogels, of hun nesten, rustplaatsen of eieren, waarvoor de omgevingsvergunning geldt; en
- d. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Het is niet verboden voor de schadebeheerder om dieren als bedoeld in artikel 11.37, eerste lid onder a van het Bal onder zich te hebben, te vervoeren of te verhandelen.⁶⁸

C.4.2 Provinciaal beleid

Binnen onze organisatie gebruiken wij ons *Kader Faunabeheerplan 2024-2029* (provinciale kader). Dit plan concretiseert het bestaande faunabeleid.

In ons *Kader Faunabeheerplan 2024-2029* (provinciale kader) staat op bladzijde 20 het volgende over de beleidsdoelstellingen van de provincie Overijssel ten aanzien van schadebeheer en bestrijding voor de smient:

Beoogd resultaat:

- Geen verslechtering staat van instandhouding.
- Voorkomen en beperken van belangrijke schade.

⁶⁴ Op grond van artikel 8.74j eerste lid onder a. van het Bkl.

⁶⁵ Op grond van artikel 8.74j eerste lid onder c. van het Bkl.

⁶⁶ Op grond van artikel 8.74j eerste lid onder b. van het Bkl.

⁶⁷ Ook van toepassing is artikel 8.74j tweede lid van het Bkl.

⁶⁸ Zie artikel 11.39, tweede lid onder a. Bal.

C.5 Inhoudelijke beoordeling

C.5.1 Uitgangspunten aanvraag vergunning

U vraagt een vergunning aan van het verbod om de smient opzettelijk te doden of te vangen.

Afweging belangen

De Wet natuurbescherming is opgegaan in de Omgevingswet. De 'memorie van toelichting' op de vervallen Wnb⁶⁹ geeft het t.a.v. het verlenen van een vergunning het volgende aan:

Gedeputeerde Staten moet het belang van de bescherming van de betrokken soort en het belang waarvoor een vergunning wordt aangevraagd tegen elkaar afwegen, rekening houdend met de specifieke omstandigheden van het geval. Het bevoegd gezag dient daarbij te beoordelen of er:

- (i) alternatieven denkbaar zijn; en,
- (ii) of de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort niet in gevaar komt.

Als het doden van de betrokken dieren geheel of gedeeltelijk vermijdbaar is door het treffen van geschikte en proportionele mitigerende maatregelen, is het niet verlenen van de vergunning of het daarbij voorschrijven van dergelijke maatregelen, uitgangspunt.⁷⁰

Proportionaliteit, subsidiariteit en effectiviteit

Het wettelijk kader brengt ook met zich mee dat het proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginsel van toepassing zijn; dat wil zeggen dat het optreden geschikt en noodzakelijk moet zijn en dat er geen minder restrictief alternatief voorhanden is dat hetzelfde doel bereikt. Naast deze afweging geeft de Raad van State (het hoogste rechtscollege in deze materie) aan dat ook de effectiviteit onderzocht moet worden. Dit is nodig om een afwijking op de verbodsbepalingen nauwkeurig en treffend te motiveren.⁷¹

- Proportionaliteit gaat om de vraag of het belang om van de verbodsbepaling af te wijken in verhouding staat tot de inbreuk;
- Subsidiariteit betekent dat het minst ingrijpende middel moet worden ingezet om een bepaald doel te bereiken;
- Effectiviteit gaat over de vraag of het doel bereikt wordt/kan worden met de genomen maatregelen.

C.5.2 Toetsing treffen van preventieve maatregelen

De wet bepaalt dat een vergunning uitsluitend wordt verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat. In ons Kader Faunabeheerplan 2024-2029 (blz. 3 en 4) staat wat wij verstaan onder preventieve maatregelen. Dit zijn alle maatregelen die als doel hebben schade aan één of meer van de wettelijke belangen te voorkomen of te beperken. Dat kan op verschillende manieren:

1. zonder bestrijding van schadeveroorzakende dieren: de belanghebbende bij een van de beschermde belangen treft maatregelen om schade te voorkomen door bijvoorbeeld afscherming van grond en wegbeheer;
2. door verstoren en/of verjagen van schadeveroorzakende dieren;
3. door afschot van schadeveroorzakende dieren;

Dit onderscheid en de volgorde daarin is van belang omdat een volgende 'trap' alleen gebruikt mag worden als de voorgaande onvoldoende resultaat oplevert. Daarbij mag de proportionaliteit tussen de te nemen maatregelen en de te voorkomen (dreigende) schade meewegen.

⁶⁹ Memorie van toelichting, Regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming) 10-09-2012, nr. 33348 nr. 3 <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33348-3.html>

⁷⁰ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33348-3.html>

⁷¹ Bron: ECLI:NL: RVS:2016:2266

Onder preventieve middelen (dwz. bevredigende middelen waarmee gewasschade voorkomen kan worden anders dan afschot) waarvan de Wet stelt dat deze eerst voldoende uitgenut moeten zijn, voordat verjaagd, gevangen of gedood mag worden, verstaan wij de middelen /methoden om de percelen onaantrekkelijk en/of onbereikbaar voor smienten te maken, of niet dodelijke verjagingsmiddelen.

Er bestaan veel middelen en methoden om groepen foeragerende smienten te verjagen, of om percelen met gewassen onaantrekkelijk te maken. Met enige regelmaat worden nieuwe middelen en methoden bedacht. Een uitgebreide lijst van preventieve maatregelen wordt beschreven in de Faunaschade Preventie Kit van BIJ12 unit Faunazaken.⁷²

Voor smienten zijn vergelijkbare verjaagmethoden te gebruiken als voor ganzen en andere eenden. Smienten foerageren 's nachts op graslanden en de meeste middelen ter bestrijding van schade zullen logischerwijze dan worden ingezet.⁷³ Uit het onderzoek van Buij uit 2018 naar schadesoorten en schadepreventie blijkt dat er bij ganzen nog geen enkel verjagingsmiddel is dat zonder de gewinning kon zorgen voor een effectieve en structurele vermindering van gewasschade.⁷⁴ Net als ganzen wennen smienten snel aan deze preventieve maatregelen wanneer blijkt dat hier geen werkelijk gevaar van uitgaat. Dit blijkt onder andere uit het feit dat in Overijssel de smientenschade tussen 2019 en 2024 substantieel gestegen is (zie paragraaf C.1.5 van deze vergunning). In die periode mocht geen gebruik meer gemaakt worden van het geweer, maar moesten wel voldoende andere preventieve maatregelen genomen worden om voor schade uitkering door BIJ12 in aanmerking te komen.

Volgens de Faunabeheereenheid zijn als preventieve maatregel om schade aan gewassen te voorkomen, zowel visuele als akoestische middelen ingezet (o.a. linten, vogelverschrikkers, vlaggen, menselijke verjaging). Een overzicht van de uitgevoerde preventieve maatregelen in de periode van 2019 t/m 2023 is opgenomen in bijlage 4 van het Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 Bijlagen (blz. 12).

Een voorwaarde voor agrariërs om in aanmerking te komen voor een financiële schadevergoeding door Faunazaken is het treffen van preventieve maatregelen. Deze richtlijn is ook van toepassing op 'verjaging van smienten met behulp van ondersteunend afschot'. De randvoorwaarden voor schade-uitkering zijn dan:⁷⁵

- minimaal twee keer per week schadebestrijden door middel van afschot van de schadeveroorzakende diersoort in de periode dat er schade wordt veroorzaakt;

In onze *Beleidsregel Natuur Overijssel 2024* ⁷⁶ staat in artikel 6.2 lid 2 dat wij van de grondgebruiker verwachten dat deze al het mogelijke wat in redelijkheid en billijkheid van hem kan worden verwacht heeft ondernomen, om schade zoveel mogelijk te voorkomen of beperken. Maatregelen of inspanningen die worden verwacht zijn:

- a) voor kwetsbare gewassen, minimaal één akoestisch en één visueel middel, in voldoende aantallen;
- b) voor schade door zoogdieren aan kapitaalintensieve teelten of aan gehouden landbouwhuisdieren, het tijdig plaatsen van een deugdelijk raster;
- c) voor niet-kwetsbare gewassen, zoals weide-, hooi-, of graszaadpercelen waarvan het grasgewas minimaal zes maanden oud is, en granen en graszaad in de periode waarin het gewas afrijpt: verjaging door menselijke aanwezigheid, en/of akoestische en visuele middelen.

Ter ondersteuning van bovenstaande werende en verjagende maatregelen dient als aanvulling adequaat gebruik gemaakt te worden van het verjagingsmiddel verjaging met behulp van ondersteunend afschot.

⁷² <https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/faunaschade-preventiekit-fpk/>

⁷³ Buij R., e.a. Overzicht onderzoek schadesoorten in Nederland en Leidraad beoordeling onderzoek wildschade, 2018 (blz. 37)

⁷⁴ Buij R., e.a. Overzicht onderzoek schadesoorten in Nederland en Leidraad beoordeling onderzoek wildschade, 2018 (blz. 53 en 31)

⁷⁵ <https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/schade-bestrijden/adequaate-gebruik-ontheffing/>

⁷⁶ https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR704762#hoofdstuk_6

In onze *Beleidsregel Natuur Overijssel 2024* hebben wij in artikel 6.2 lid. 3 de volgende randvoorwaarde opgenomen om gewasschade door smienten te beperken en in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming in de schade:

- a) de vergunning op deugdelijke wijze en tijdig, vooraf of uiterlijk op de dag van schadeconstatering, is aangevraagd en op inhoudelijke gronden door gedeputeerde staten is geweigerd of niet in behandeling is genomen, en dit de aanvrager niet te verwijten is; of
- b) de vergunning (of machtiging/toestemming tot gebruik van een bestaande vergunning) op deugdelijke wijze en tijdig, vooraf of uiterlijk op de dag van schadeconstatering, is aangevraagd en, nadat deze is verleend, daarvan op adequate wijze gebruik is gemaakt en er desondanks schade is opgetreden.

Een overzicht van de uitgevoerde preventieve maatregelen in de periode van 2019 t/m 2023 is opgenomen in bijlage 4 van het Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 Bijlagen (blz. 12).

Preventieve maatregelen periode 2019 – 2023 per soort maatregel en per WBE

WBE	menselijke verjaging	visueel	akoestisch	anders
De Hof van Twente	82	45	27	4
De IJssellanden	498	24	310	284
De Koerkamp	18	1	34	6
De Noord-Westhoek	196	77	254	38
De Vechtstroom	32	28	22	18
De Weerribben	2.296	0	274	1.126
D'Oldematen	172	0	28	405
IJsselstreek Salland	1.754	195	133	355
Jachtvereniging Kampen	148	38	210	78
Salland Midden	17	1	8	15
Steenwijkerwold e.o.	216	0	40	2
Tussen Grens en Vecht, De Akkerla	13	2	27	19
West-Twente	23	2	9	10
Zenderen	17	8	15	5
Zuid Oost Twente	17	10	25	25
Totaal	5.656	442	1.492	2.418

Schade aan gewassen wordt voorkomen door een juiste mix van preventieve middelen, zoals weergegeven in de bovenstaande tabel. Zowel visuele als akoestische middelen werken echter maar gedurende een korte periode, daarna treedt er gewenning op. Smienten wennen snel aan deze preventieve maatregelen wanneer blijkt dat hier geen werkelijk gevaar van uitgaat.⁷⁷ Door werende middelen af te wisselen en bovendien te combineren met ondersteunend afschot, wordt de effectiviteit verhoogd en wordt gewenning zoveel mogelijk voorkomen.

Zoals ook te zien in de bovenstaande tabel zijn in de afgelopen jaren meerdere maatregelen genomen om schade aan gewassen door smienten te voorkomen.

In de beheerperiode 2019-2024 heeft schadebestrijding met behulp van de bovenstaande middelen voor weren en verjagen plaatsgevonden. Nu deze middelen onvoldoende effectief zijn om belangrijke schade aan gewassen te voorkomen, wordt de onderhavige vergunning verleend.

Onder preventieve maatregelen (visueel, akoestisch en 'anders') zoals beschreven door BIJ12 ⁷⁸ worden verstaan de middelen en methoden voor weren en verjagen zoals het plaatsen van vlaggen, ritsellinten, (bewegende)vogelverschrikkers, statische laserapparatuur, kunstvossen, knalapparaten, het gebruik van het geweer als akoestisch middel en van voorwerpen die de aanwezigheid van de grondgebruiker simuleren, bijvoorbeeld landbouwmachines midden in het land en deze zeer regelmatig verplaatsen.

⁷⁷ Uit een onderzoek van Buij uit 2018 naar schadesoorten en schadepreventie blijkt dat er nog geen enkel verjagingsmiddel is dat zonder de gewenning kon zorgen voor een effectieve en structurele vermindering van gewasschade, Buij R., e.a. Overzicht onderzoek schadesoorten in Nederland en Leidraad beoordeling onderzoek wildschade, 2018, p. 31 en 53.

⁷⁸ <https://www.bij12.nl/onderwerp/faunaschade/schade-voorkomen/eenden-koeten-waterhoenen/> en <https://www.bij12.nl/onderwerp/faunaschade/schade-voorkomen/ganzen/>

Al deze middelen en methoden om smienten te weren en te verjagen zijn over het algemeen ook ingezet door of namens de grondgebruiker.⁷⁹

Het doel van deze vergunning is het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen door het ondersteunend afschot. Wat relevant is, is dat er voldoende middelen zijn ingezet die onvoldoende resultaat bieden om belangrijke schade aan gewassen te voorkomen. Wij zijn van mening dat dit het geval is.

Gelet op de grote schade (zie paragraaf D1.3) is het noodzakelijk dat er, naast visuele en akoestische verjagingsmiddelen, ook gebruik kan worden gemaakt van ondersteunend afschot van smienten. Andere maatregelen, zoals bijvoorbeeld het overnetten van agrarisch land, zijn niet functioneel of onwenselijk vanwege andere fauna die zich op de graslanden bevinden. Dit zijn disproportionele maatregelen en zijn dan ook geen bevredigende alternatieven.

Visuele en akoestische verjagingsmiddelen zijn door de grondgebruikers gebruikt om smienten te verjagen. Desondanks blijkt uit de gegevens van de FBE dat in de afgelopen jaren belangrijke schade aan gewassen nog steeds aanzienlijk is (zie paragraaf D1.3).

Conclusie

Met het treffen van bovenstaande redelijke en billijke schadebeheermaatregelen zijn de middelen/methoden om het agrarisch grasland *onaantrekkelijk* te maken voor de aangevraagde soort voldoende uitgenut.

Gelet op grote schade is het noodzakelijk om naast visuele en akoestische verjagingsmiddelen aanvullend van afschot gebruik te kunnen maken.

Andere maatregelen, zoals bijvoorbeeld het overnetten van agrarisch land, zijn niet functioneel of onwenselijk vanwege andere fauna die zich op de graslanden bevinden. Dit zijn disproportionele maatregelen en zijn dan ook geen bevredigende alternatieven.

Visuele en akoestische verjagingsmiddelen zijn door de grondgebruikers voldoende gebruikt om smienten te verjagen. Indien de grondgebruiker namelijk niet adequaat gebruik maakt verjagingsmiddelen komt deze niet in aanmerking voor een schade-tegemoetkoming. In onze *Beleidsregel Natuur Overijssel 2024* (hoofdstuk 6), en de 'Protocolen en richtlijnen taxaties faunaschade', staan de richtlijnen waar een agrariër aan moet voldoen om in aanmerking te komen voor een schade tegemoetkoming.⁸⁰

Ondanks het toepassen van andere bevredigende oplossingen blijkt uit de gegevens van de FBE over het gebruik van de ontheffingen in de afgelopen jaren dat belangrijke schade aan gewassen door smienten nog steeds aanzienlijk is.

Voorschrift 5 in deze vergunning borgt dat eerst de niet dodelijke preventieve maatregel genomen worden om schade aan gewassen te voorkomen (visuele als akoestische middelen), voordat tot afschot overgegaan wordt.

C.5.3 Toetsing (dreigende) belangrijke schade aan gewassen

De handeling –het doden smienten– wordt aangevraagd vanwege het wettelijk belang: “ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen”.

Wij kunnen pas een vergunning verlenen indien er (dreigende) belangrijke schade aan gewassen is. De schade door smienten die dreigt op te treden dient dusdanig groot te zijn dat bestrijding van deze schade door dieren te verstoren, te vangen of te doden aanvaardbaar is. De provincie hanteert daarvoor een drempel van € 250,-- per geval. Dit komt overeen met het bedrag dat als drempel (eigen risico) wordt gehanteerd bij tegemoetkoming faunaschade.⁸¹

⁷⁹ Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 (blz. 72)

⁸⁰ https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR704762#hoofdstuk_6 , en:

<https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/04/Protocolen-en-richtlijnen-taxatie-faunaschade-2.1-mei-2024.pdf>

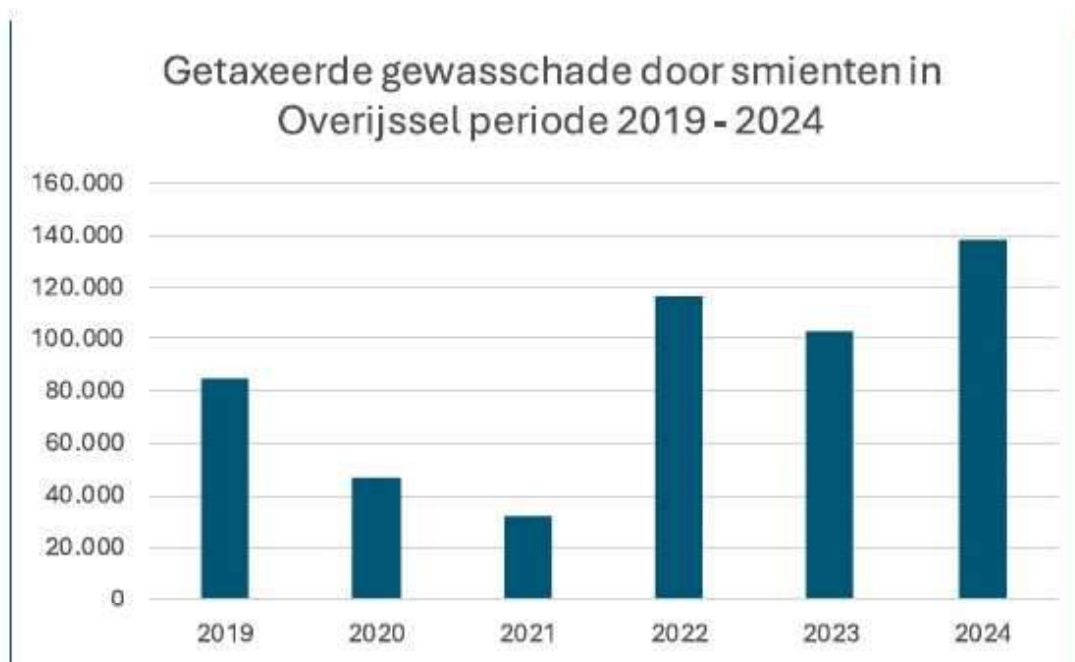
⁸¹ De Afdeling oordeelde 2007 dat dit een redelijk bedrag was om van uit te gaan voor beoordeling van een schade als 'belangrijke schade' (ABRvS 21 maart 2007, nr. 200606996/1, ECLI:NL:RVS:2007:BA1175)

In paragraaf C.1.5. staan de gegevens over belangrijke schade aan gewassen zoals in het faunabeheerplan genoemd. Uit deze gegevens blijkt dat er in de vorige beheerplanperiode in 5 WBE's sprake was van belangrijke schade door smienten:

1. De IJssellanden,
2. De Noord-Westhoek,
3. De Weerribben,
4. D'Oldematen,
5. Jachtvereniging Kampen.

In de bijlage I van deze vergunning staan de schadecijfers uitgesplitst per geval per postcode.

De totale schade door smienten toont vanaf 2019 een stijgende lijn.

In de vorige beheerperiode was ook geen Wet natuurbescherming ontheffing van kracht waarmee smienten geschoten konden worden.

De schadehistorie van de landbouwgewassen laat zien dat de getaxeerde gewasschade veroorzaakt door smienten zich voornamelijk concentreert op blijvend grasland in het westelijk deel van de provincie.⁸² De schade concentreert van november tot in mei. Dus ook in het voorjaar; dit is ook de periode voor de aanwas van de eerste snede.

De voorjaarsperiode voor de aanwas van de eerste snede heeft voor agrarisch ondernemers de meeste bedrijfseconomische waarde daar dit kwalitatief en kwantitatief de beste snede is. BIJ12 geeft hier de hoogste financiële waardering aan in de berekening van gewasschade. De hogere waardering heeft te maken met een hoger gehalte droge stof en een hoger eiwitgehalte. Dit leidt tot een hogere waarde t.o.v. grasoogsten na de eerste snede, ook wel zomergras of najaarsgras genoemd door BIJ12.

De groei van de eerste snede vangt aan na het bereiken van de zgn. temperatuursom begin/midden maart tot ongeveer eind april / begin mei.

De eerste snede is één van, dan wel de belangrijkste snede voor een melkveehouder. De eerste snede wordt meestal rond april-mei van het land gehaald.⁸³ Deze heeft voor agrarisch ondernemers de meeste bedrijfseconomische waarde daar dit kwalitatief en kwantitatief de beste snede is.

⁸² Zie kaart op bladzijde 14 van deze vergunning

⁸³ www.deloonwerker.nl

Zie hieronder de getaxeerde schade per maand in de periode van 2019 tot 2024.

smient schade per maand	2019	2020	2021	2022	2023	2024
november	0	0	1.298	0	4.483	0
december	603	0	5.940	0	11.751	0
januari	2.116	0	1.265	28.628	0	11.371
februari	73.389	34.427	13.183	57.693	58.292	78.798
maart	2.798	12.220	10.595	25.050	26.806	48.321
april	6.153	441	0	2.650	1.207	0
mei	0	0	0	2.700	0	0

Grafiek schademeldingen smient per maand over de jaren 2019-2024 (bron: Bij12)

Gezien het feit dat er in het verleden belangrijke schade ontstaan is, de factoren en actoren in de komende jaren niet wezenlijk veranderen, is het aannemelijk dat belangrijke schade op schadepercelen in de genoemde WBE's in de toekomst ook zal gaan ontstaan. Daarom is het noodzakelijk om op de schadepercelen naast andere werende of verjagende methoden, als laatste optie ook nog gebruik te kunnen maken van verjagen met behulp van ondersteunend afschot.

Door de combinatie van afschot met de toegepaste andere methoden leren de smienten dat er daadwerkelijk sprake is van gevaar. Hierdoor wordt de effectiviteit van de werende middelen verhoogd en de schade zo veel mogelijk voorkomen.

Belangrijke schade en dreigende belangrijke schade door smienten op agrarische gewassen in de volgende 5 WBE's in Overijssel achten wij daarom aannemelijk:

1. De IJssellanden,
2. De Noord-Westhoek,
3. De Weerribben,
4. D'Oldematen,
5. Jachtvereniging Kampen.

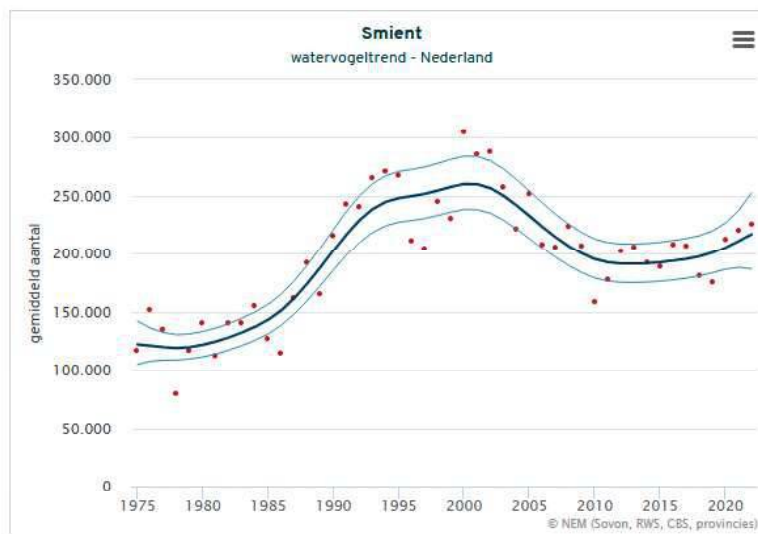
C.5.4 Toetsing gunstige staat van instandhouding

Volgens de Omgevingswet mogen de schadebeheer en bestrijdingsmaatregelen niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort. En in een vergunning moet voor vogels de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt aangetoond worden.

De smient is geen soort die op de Rode Lijst als bedreigde of kwetsbare vermeld wordt. Volgens Sovon is de staat van instandhouding van de soort in Nederland 'matig ongunstig'. Vanaf 1980 is er een significante toename van <5% per jaar. De laatste 12 jaar is er geen significante aantalsverandering vast te stellen. De grafiek van Sovon laat zien dat de laatste jaren een lichte stijging in aantallen te zien is.⁸⁴

⁸⁴ www.sovon.nl

watervogeltrend

Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni). Weergegeven is het seizoensgemiddelde in de monitoringgebieden (rode punten), de trendlijn (donker gekleurde lijn) en het 95% betrouwbaarheidsinterval van de trendlijn (lichtgekleurde lijn).

vanaf 1980 significante toename, <5% per jaar (+)
laatste 12 jaar geen significante aantalsverandering (0)

Voor de smient als niet-broedvogel in Overijssel geldt ook dat de staat van instandhouding van de soort 'gunstig' is. Uit de jaarlijkse midwintertelling die in opdracht van de FBE uitgevoerd worden blijkt dat het aantal smienten in Overijssel tussen 2020 en 2024 een stijgende lijn vertoont tussen ongeveer 12.464 en 28.206 exemplaren.⁸⁵

De voorgenomen schadebestrijding (verjagen met ondersteunend afschot) in de komende beheerplanperiode op basis van het Faunabeheerplan is dermate beperkt (maximaal 500 smienten per jaar op een gemiddeld aantal van 23.300 aanwezige smienten in de winter per jaar = 2%), dat van verslechtering van de gunstige staat van instandhouding van de smient, in relatie tot de voorgenomen schadebestrijding geen sprake is.⁸⁶ Het aantal smienten in Overijssel is tussen 2020 en 2024 met 15.742 exemplaren gegroeid.⁸⁷ Door deze groei is het niet aannemelijk dat het schieten van maximaal 500 smienten op jaarbasis een effect op de staat van instandhouding van de smient heeft.

De aantallen smienten en de beheerde smienten worden middels een 'hand aan de kraan' principe en 'realtime' gemonitord. De FBE dient het aantal afgeschoten smienten in FRS te monitoren. Indien door de beheermaatregelen het aantal smienten in Overijssel op jaarbasis 500 stuks geschoten zijn, dient de Faunabeheereenheid dit te signaleren, en daarna meteen te rapporteren aan de provincie. Om dit te borgen hebben wij voorschrift 10, 16 en 17 opgenomen.

Conclusie

De (toekomstige) staat van instandhouding in Overijssel, voor smienten is gunstig te noemen. Dit omdat de aantallen de afgelopen jaren sterk gegroeid zijn, en de aantallen voldoende hoog zijn. Omdat er beperkingen in afschot aan de vergunning gekoppeld zijn, en afschot in de toekomst niet geïntensiveerd wordt, en het schadebeheer gemonitord wordt, komt de (toekomstige) staat van instandhouding door het gebruik van deze vergunning in Overijssel niet in gevaar.

⁸⁵ Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 Bijlagen (blz. 21).

⁸⁶ Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 (blz. 74).

⁸⁷ Faunabeheerplan Overijssel 2024-2029 Bijlagen (blz. 21).

C.5.5 Toetsing provinciaal beleid

In ons *Kader Faunabeheerplan 2024-2029* (provinciale kader) staat op bladzijde 20 het volgende over de beleidsdoelstellingen van de provincie Overijssel ten aanzien van schadebeheer en bestrijding voor de smient:

Beoogd resultaat:

- Geen verslechtering staat van instandhouding.
- Voorkomen en beperken van belangrijke schade.

Ons beleid staat het gebruik van deze vergunning toe.

C.5.6 Toetsing gebruikte middelen, methoden, en tijd en plaats

In artikel 8.74o. van het Bkl staat dat in een vergunning in elk geval voorschriften opgenomen worden en regels gesteld over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden;
- b. de tijd en locatie waarvoor de omgevingsvergunning geldt; en,
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Omdat het niet het doel van de vergunning is om de populatie smienten te beheren, maar schade te bestrijden, mag een maximum van 10 stuks per dag per schadeperceel ten behoeve van ondersteunend afschot gedood worden.⁸⁸ Daarnaast mogen per jaar in totaal maximaal 500 smienten geschoten worden.

Het verjagen van smienten door ondersteunend afschot van het perceel met schadegevoelige gewassen, voorkomt belangrijke schade.⁸⁹

De Faunabeheereenheid heeft een aanvraag ingediend voor het schieten van smienten van een uur voor zonsopkomst tot en met een uur na zonsondergang. Het beoogde doel van schieten in de nachtperiode is efficiënter van de schadebestrijdingsmethode (verjaging met ondersteunend afschot) gebruik te maken, waardoor schade aan gewassen beter voorkomen kan worden. Smienten foerageren namelijk vooral voor zonsopkomst en na zonsondergang op de percelen met schadegevoelige gewassen.⁹⁰ Wel is er een verschil tussen 'plassmienten' en 'poldersmienten'. Er zijn smienten die overdag vaak op plassen rusten en 's nachts foerageren in omringende graslandgebieden (de zgn. 'plassmienten'). Daarnaast zijn er ook smienten die zowel overdag als 's nachts in poldergebieden verblijven en gedurende het gehele etmaal voedsel zoeken ('poldersmienten').⁹¹ De alleen nachtelijk foeragerende smienten vormen een extra probleem voor agrariërs, omdat verjaging dan niet goed mogelijk is.

⁸⁸ Het maximum van 10 smienten per dag per perceel, is gebaseerd op het feit dat van de ochtendschemering tot de avondschemering verschillende groepen smienten na elkaar op het schadeperceel kunnen komen foerageren. Het moet dan mogelijk zijn om op hetzelfde perceel een aantal keer te kunnen verjagen met ondersteunend afschot. Dit is een door de praktijkervaring ingegeven aantal.

⁸⁹ Uit onderzoek van SOVON blijkt dat het aantal smienten in een gebied afneemt indien de jacht heropend wordt, en toeneemt als de jacht gesloten wordt. Bron: Bremer, van den, L., Verandering van de verspreiding van overwinterende smienten in relatie tot wijzigingen in het faunabeleid, 2007 (blz. 9 en 10)

Dit komt overeen met wat er in het rapport "Overzicht onderzoek schadesoorten in Nederland en leidraad beoordeling onderzoek wildschade" (Buij et al 2018, blz. 31) staat, waarin wordt geconstateerd dat met name actief verjagen, zeker als het gaat om gecombineerde verjaagacties, effect hebben, maar dat er na verloop van tijd gewinning lijkt op te treden. In dat verband legt dit rapport een verband met een (verhoogde) effectiviteit van verjagen, indien ook gecombineerd wordt met verjagen met ondersteunend afschot (bejagen).

⁹⁰ Het foerageren doen de smienten vooral 's nachts, overdag rusten de vogels op het water. Als de voedselbronnen aan de kust uitgeput raken, schakelt de soort meer en meer over op graslanden in het binnenland. De smient heeft een vergelijkbare voedselstrategie als een kleine ganzensoort zoals de brandgans. In het binnenland vertoont de smient voorkeur voor eiwitrijke en goed verteerbare grassoorten (of jonge scheuten), die hij bij graag zoekt op vochtige of deels geïnundeerde graslanden (in verband met frequente drinkvluchten). Bron: https://www.natura2000.nl/sites/default/files/profielen/Profielen_Vogels_Actueel/Profiel_vogel_A050.pdf

⁹¹ Zee, van der, F.F., Evaluatie opvangbeleid 2005-2008, overwinterende ganzen en smienten LNV, Directie Kennis, juli 2009 (blz. 31)

Enerzijds omdat ze moeilijker te lokaliseren zijn en anderzijds omdat verjaging met geluid en dergelijke op dat tijdstip slecht kan. De wet geeft aan dat ondersteunend afschot zonder vergunning 's nachts verboden is.⁹²

In het uur schemerperiode voor zonsopkomst en na zonsondergang kunnen smienten door de schadebestrijding goed onderscheiden worden van andere vogels.

Het is verboden het geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst te gebruiken. Dit staat in art. 11.83 eerste lid onder a. van het Besluit activiteiten leefomgeving.

De methode 'schieten in de nachtperiode' heeft als beoogd doel het efficiënter uitvoeren van de schadebestrijding. Het doel van het schieten in de nachtperiode is de inspanning van de schadebestrijders te vergemakkelijken en te vereenvoudigen. Door schadebestrijding in de nachtelijke uren toe te staan, kunnen jagers de schade direct bestrijden op het moment dat het ontstaat.

Op grond van 11.31 Bal kunnen wij voorschriften stellen voor het afwijken van paragraaf 11.2.8 Bal. Dit biedt de wettelijke grondslag voor het schieten in de nachtperiode.

In het kader van onderzoek door het ministerie, zijn door middel van radar en keuteltellingen, in 2006 en 2007 onderzoeksgegevens van plassen smienten verkregen. Hiermee is meer kennis verkregen van de verspreiding en begrazingsdruk van deze nachtelijk foeragerende groep smienten. Begrazing vond in het onderzoeksgebied rondom Vinkeveen vooral plaats in januari en februari; in maart veel beperkter. De ook overdag grazende polders smienten zijn onderzocht d.m.v. zenders. Hieruit blijkt dat polders smienten vaak erg plaatstrouw zijn en veelal in het gebied blijven foerageren waar ze gezenderd zijn. De afstanden die smienten afleggen van slaapplek tot foerageerplaats zijn vrij klein: voor vrouwelijke smienten gemiddeld 300 – 500 m en de mannelijke smienten ca. 500 – 700 m.⁹³

Omdat smienten in beginsel relatief korte afstanden afleggen van de slaapplek tot foerageerplaats wordt alleen een vergunning verleend voor de vijf WBE's waar de belangrijke schades in het verleden hebben plaatsgevonden (zie ook de figuur op blz. 14 *Schadepercelen smienten in de periode 2020 t/m 2022* op blz. 14 van deze vergunning).

Om te borgen dat het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt en om te borgen dat de gebruikte middelen en methoden proportioneel zijn, nemen wij voorschriften op over:

- Afschotperiode van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang;
- Een maximum afschot van 10 smienten per schadeperceel per dag;
- een maximum afschot van 500 smienten per jaar;
- een registratieverplichting van de afschot; en,
- een meldingsplicht en een monitoringsverplichting.

Dit is geborgd in voorschrift 4, 10 en 13 t/m 17.

C.5.7 Toetsing aan wettelijk belang

U vraagt een vergunning aan voor het gebruik van het geweer en van aanvullende middelen en methoden voor het doden van smienten vanwege het wettelijk belang:

“Het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen”.

Uit de aangeleverde schadecijfers blijkt dat er grote schade aan gewassen door smienten is (zie paragraaf C1.5 en bijlage 'Uitgesplitste schadecijfers'). De toegestane middelen en methoden (akoestische en visuele verjagingsmiddelen van foeragerende smienten) hebben onvoldoende effect gehad om de belangrijke schade aan gewassen door smienten te voorkomen.

De FBE heeft aangetoond dat er een noodzaak is voor het inzetten van het geweer inclusief de aanvullende middelen en methode om belangrijke schade aan gewassen terug te dringen bij smienten.

⁹² Zee, van der, F.F. , Evaluatie opvangbeleid 2005-2008, overwinterende ganzen en smienten LNV, Directie Kennis, juli 2009 (blz. 32)

⁹³ Zee, van der, F.F. , Evaluatie opvangbeleid 2005-2008, overwinterende ganzen en smienten LNV, Directie Kennis, juli 2009 (blz. 32)

Wij achten de nu aangevraagde middelen en methoden proportioneel, effectief en efficiënt voor het doel om belangrijke schade aan gewassen te voorkomen.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang -ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen- zoals weergegeven in de overweging, bij smienten voldoende is aangetoond.

C.5.8 Eindconclusie toetsing

De gevraagde vergunning van de verbodsbepalingen voor de smienten kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort worden niet aangetast.

C.5.9 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in het Bal⁹⁴. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D. SLOTCONCLUSIE

Het gebruik van de middelen en methoden om smienten te doden is wettelijk toegestaan.

De vergunning kan verleend worden omdat (mogelijke) belangrijke schade door smienten aan gewassen duidelijk is aangetoond, de wettelijk vereiste 'andere bevredigende maatregelen dan doden' voldoende uitgenut zijn en niet effectief genoeg gebleken zijn. Bovendien loopt de gunstige staat van instandhouding van de smienten geen gevaar.

Het gebruik van de middelen en methoden om de smienten te doden zijn wettelijk toegestaan.

Aan de vergunning zijn voorschriften verbonden.

⁹⁴ Art. 11.27 van het Bal.